

Rapport Barnrättsambassadörer 2019

Skribenter: *Hilda Luckman*
Tuvalis Nilsson
Mohamed Ahmed Derbi

2019-07-04
Karlskrona

Handledare: *Eles Karahalilovic*

Innehållsförteckning

Förord	2
Politiska ungdomsrådet	3
Patientnämnden	4
Blekingetrafiken	6
Sölvesborgs psykiatriska mellanvård	7
Vårdcentralen i Sölvesborg	9
Barn- och ungdomskliniken - Lekterapi	10
Ungdomsmottagningen Karlskrona	12
Kirurgkliniken Karlskrona	14
Tandvården Asarum	15
Blekinge Idrottsförbund	17
Slutord	19

Förord

Vi är fyra barnrättsambassadörer som tillsammans med vår handledare arbetat med barnrättsfrågor under tre veckors tid. Arbetsprocessen har varit uppdelad i flera olika steg. Inledningsvis fick vi fördjupa oss i FN:s barnkonvention samt Region Blekinges barnrättsarbete, detta för att sedan utforma frågeställningar och ett klart syfte för rapporten. Frågeställningarna applicerade vi sedan ute på våra studiebesök. Besökens syfte var att ta reda på hur deras verksamhet fungerar samt arbetar med barnrättsfrågor och vilka utmaningar som finns inför framtiden. För att få de bästa möjliga svaret kring hur verksamheterna jobbar med barnrättsfrågor, byggde vi dessutom upp ett fiktivt scenario anpassat efter den avdelning vi besökte. Händelserna består utav realistiska skeenden som kan drabba barn i respektive verksamhet. Varje scenario kretsade kring barn med olika åldrar och förutsättningar, som skildrar deras upplevelse av den verksamhet som de har varit i kontakt med. För att färdigställa rapporten ska vi besvara följande frågeställningar som är utformade utifrån FN:s Barnkonvention, framförallt artikel 2,3, 6 och 12. Dessa artiklar värnar om barnens lika värde, barnets bästa, rätten till liv och att uttrycka sin åsikt. Rapporten speglar vår upplevelse av verksamheterna vi besökte.

Frågeställningar:

1. Vad gör verksamheten?
2. Hur jobbar verksamheten för att tillgodose barnrättsperspektivet?
3. Hur agerar verksamheten kring det presenterade scenariot?
4. Vilka utmaningar finns inför framtiden?

Politiska ungdomsrådet

1. Vad gör verksamheten?

Det politiska ungdomsrådet är ett råd som har till uppgift att föra fram ungdomar mellan 13-25 års åsikter och synpunkter om vården. Rådet består utav 7 ledamöter och 7 ersättare som alla är politiker från olika partier fördelat utifrån det politiska läget i Region Blekinge.

2. Hur jobbar verksamheten för att tillgodose barnrättsperspektivet?

Det politiska ungdomsrådet ska ses som en kanal för ungdomar som vill bidra med sina erfarenheter eller annan nyttig information som kan vara användbart för Region Blekinge att veta. Rådet är en av få vägar ungdomar kan föra fram sina åsikter till politiska beslutsfattare, något som rådets ledamöter har till uppgift att säkerställa till bästa förmåga.

3. Hur agerar verksamheten kring det presenterade scenariot?

17 åriga Iskander har sedan längre tillbaka haft större erfarenheter inom sjukvården. Hans tid som svårt sjuk lämnade stora intryck som både var positiva och negativa. Nu tillfrisknad känner han ändå tacksamhet och vill bli en del utav den samhällsutveckling som pågår i Region Blekinge. Problemet är att han upplever att han är för ung för att göra någon betydande skillnad för andra som kanske nu är i hans dåvarande position.

Det politiska ungdomsrådet har haft planer på att expandera sig genom att direkt bjuda in ungdomar att sitta i rådet själva som oberoende. På så sätt kan ungdomar bli delaktiga i arbetet då de med sina erfarenheter kan bidra med förslag om t.ex hur man bäst ska nå ut till andra unga. För vem inte ungdomar bättre än ungdomarna själva?

4. Vilka utmaningar finns inför framtiden?

Den stora utmaningen för det politiska ungdomsrådet är just att nå ut till sin målgrupp; ungdomarna. De saknar för tillfället en bra väg ut direkt till unga. Att ungdomsrådet enbart sammanträder ca 2-3 gånger per år gör dessutom att det blir svårare att upprätthålla någon regelbunden kontakt med ungdomar genom sociala medier som instagram osv. De vill nu som åtgärd öka antalet sammanträden per år till ca 3-5 gånger. Vi skulle istället uppmuntra till att ha

kortare och mer frekventa möten istället för längre möten någon gång vart fjärde månad. Detta gör att rådet enklare kan följa upp föregående möten samt få flera möjligheter att synas på sociala medier. Åtgärden behöver inte vara väldigt energikrävande eller dyr för att ge effekt. Att gå ut på skolor eller bara dela ut broschyrer kan påverka stort i längden. En sekvens på Buss-TV:n är också en alternativ lösning, för vilken ungdom tar inte bussen till och från skolan?

Patientnämnden

1. Vad gör verksamheten?

Patientnämnden är en fristående verksamhet från resten av vården, därmed opartisk till de klagomål som patienter ringer in efter besöket om. Klagomålen omfattar region Blekinges sjukhus, vårdcentraler, psykiatrier och tandvård. Patientnämnden tar emot uppåt 35.000-40.000 stycken klagomål per år. De tar emot klagomålen via telefon, e-tjänst (inloggning med mobilt BankID), blankett på 1177, brev och mail.

Patientnämnden har 4 veckor på sig att svara och granska ärenden. Du kan klaga anonymt, men då kommer du inte få någon återkoppling eller ursäkt. Efter att klagomålet kommer in så skickas det vidare till avdelningschefen, som tar upp det med den som förmodas begått misstaget eller den kränkande handlingen. Den ansvarige ombeds i sin tur skriva en ursäkt till den drabbade.

Patientnämnden följer sedan upp ärendet tills det att det är klart för att säkerhetsställa att allt gått rätt till. Om den anklagade inte vill skriva en ursäkt, tas ärendet upp på en högre instans tills en ursäkt tilldelas. Efter patientnämndens respons så har klagogivaren 3 veckor på sig att besvara den, ifall man önskar att fallet tas upp igen.

Patientnämnden kan inte utdela vård eller disciplinära befogenheter utan enbart föra ärenden vidare till beslutsfattarna. De ansvarar även för att ge tvångsvårdade en stödperson.

2. Hur jobbar verksamheten för att tillgodose barnrättsperspektivet?

En viktig guideline för Patientnämndens arbete är att alltid svara med språk så speglat som möjligt till klagogivarens. På så sätt så kommer barnet känna sig bemött. Med en neutral information så kommer inte Patientnämndens

medarbetare kunna gå ihop i åsikter om besöket med klagarens. Därav så kommer barnet känna sig bemött, så länge som rätt respons utdelas efteråt. Genom att man kan klaga anonymt så får varje barn rätten att bli lyssnad på, om det skulle vara så att man inte vill att någon ska veta.

3. Hur agerar verksamheten kring det presenterade scenariot?

17-åriga Kalle var ute på en cykeltur då kedjan hoppade och Kalle föll till marken. Efter fallet fick han smärtor i benet och bestämde sig för att söka upp vård. Kalle upplevde läkarbesöket stressigt och kände sig dåligt bemött, hans bästa kom inte i främsta rummet. Han bestämde sig för att göra något åt saken. Kalle kontaktar patientnämnden. Men det finns ett hinder, Kalle är döv. Hur ska Kalle gå till väga?

Kalle har nu möjlighet att kontakta patientnämnden genom de sätt som hörsel där inte är nödvändigt, exempelvis via e-tjänst eller blankett på 1177. Kalle kan även ringa och låta en person tala/tolka för honom. Patientnämnden vill gärna höra Kalles upplevelse med han egna ord för att klagomålet ska bli så trovärdig som möjligt.

4. Vilka utmaningar finns inför framtiden?

Patientnämnden känner problem med att nå ut till ungdomar och skulle gärna vilja ha förslag på förbättringsåtgärder. En möjlig lösning för att nå ut till ungdomar kan vara att gå via forum där ungdomar vistas, t.ex. umo.se och instagram. För att patientnämnden ska visa att de finns behöver de nå ut mer i ungdomarnas vardag, t.ex via Blekingetrafikens buss-TV, marknadsföra sig på skolor eller utdelningen av mer ungdomsvänliga broschyrer.

Genom att ha väldigt många olika sätt att kontakta Patientnämnden på så följs barnkonventionen i flertalet artiklar då det innebär att människor givna olika funktioner har möjlighet att ta kontakt med dem på det sätt som är möjligt för just dem.

Blekingetrafiken

1. Vad gör verksamheten?

Blekingetrafiken är ett regionalt kollektivt företag som delägs av Region Blekinge med uppdraget att planera, utveckla, upphandla, marknadsföra och genomföra kollektivtrafiken i Blekinge. Med andra ord så är Blekingetrafikens uppdrag att förbättra kommunikationsmöjligheterna inom Blekinge och att förbättra kollektivtrafiken in och ut ur regionen.

Blekingetrafiken ansvarar för busstrafiken som bemannas av Bergkvarabuss samt tågtrafiken som består av krösatåg, öresundståg och pågatågen. Blekingetrafiken ansvarar även för båttrafiken som bemannas Affärsverken. Blekingetrafiken erbjuder också öppen närtrafik som är ett sätt att göra det möjligt för personer som bor på landet att också utnyttja kollektivtrafiken. Detta betyder att Blekingetrafiken kan hämta resenären från deras adress till den närmaste hållplatsen. Detta är en effektiv lösning om du bor på landsbygden eller lång bort från en hållplats.

Blekingetrafiken tillgodoser också med utbildning för sina chaufförer en gång om året som handlar om bemötande och hur chaufförerna ska agera under olika scenarier som kan uppstå i en buss. Chaufförerna måste dessutom genomgå tre tester vart tredje år och om de inte får godkänt blir det av med sin buss licens.

2. Hur jobbar verksamheten för att tillgodose barnrättsperspektivet?

Blekingetrafiken jobbar inte så mycket med barnkonventionen men de skulle vilja jobba tydligare med den. Speciellt vill det jobba med de fyra grundläggande artiklarna. Under bussresorna så är chauffören ansvarig att alla under 18 år färdas säkert. Blekingetrafiken jobbar också extra med trygghet för att barn och ungdomar ska känna sig säkra. Föräldrar ska kunna lita på kollektivtrafiken och låta sina barn åka kollektivt på egen hand.

3. Hur agerar verksamheten kring det presenterade scenariot?

14-åriga nyanlända Fatima ska idag ta bussen för första gången. Väl på bussen blir det kommunikations problem, eftersom Fatimas busskort inte fungerar. Det slutar med att Fatima är tvungen att kliva av.

Enligt blekingetrafiken ska chauffören bedöma fallet efter situationen. Om ett barn ska till skolan och har ett skolkort som inte fungerar ska chauffören släppa på barnet och säga att barnet ska kolla upp varför kortet inte funkar i skolan. I andra fall när skolkortet inte funkar bör chaufförerna bedöma fallet beroende på situationen. Dock ska chauffören ha barnet säkerhet i tanken och därav inte lämna barnet i osäkra miljöer som i skogen eller i mörkret på kvällen.

4. Vilka utmaningar finns inför framtiden?

Vi tycker att chaufförerna skulle ha bredare utbildning som också inkluderar hur man ska bemöta barn och att det lär sig grundläggande kunskaper om barnkonventionen. Blekingetrafiken bör även ha tydliga riktlinjer hur man ska bemöta barn, så att det inte blir upp till varje chaufför att agera utifrån sitt eget barnperspektiv. För att bidra till en bättre relation mellan chaufför och resenär tyckte vi att Blekingetrafiken borde använda sig av resurser som deras tv-skärmar för att förmedla goda budskap till passagerarna. Detta kan vara enkla uppmaningar som att hälsa på chauffören eller information om att man alltid kan vända sig till dem ifall man känner sig otrygg under färden.

Vi tycker att Blekingetrafiken i god tid ska engagera föräldrar till att hjälpa sina barn blir mer självständiga ute i trafiken. Detta kan man göra genom att exempelvis träningsåka kollektivtrafik tillsammans med barnen så de blir vana att åka kollektivtrafik tidigt i livet. Blekingetrafiken borde också samarbeta mer med skolor och föreningar för att informera om sin verksamhet.

Sölvesborgs psykiatriska mellanvård

1. Vad gör verksamheten?

Den psykiatriska mellanvården är en avdelning avsedd för vuxna som har problem med att få sin vardag att gå ihop. Åldersspannen är främst mellan 30-40 år. De mentala variationer som behandlas är främst neuropsykiatriska funktionshinder såsom autism och adhd men också psykiska sjukdomar som bipolaritet och depression. Psykiatrin i Blekinge består utav tre sorters vårdformer: Öppenvård, mellanvård och slutenvård. Mellanvården blir oftast ett övergångsstadium, dvs en åtgärd för en patient som antingen behöver mer hjälp än vad öppenvården kan erbjuda eller någon som mer redo att börja återanpassa sig till ett vanligare liv från att ha varit inlagd på slutenvården. Mellanvården

verkar genom bl.a bestämda tider då patienterna besöker psykiatrin men gör ofta hembesök.

2. Hur jobbar verksamheten för att tillgodose barnrättsperspektivet?

Den psykiatriska mellanvården är en vuxenavdelning vilket betyder att de barn som faktiskt kommer i kontakt med verksamheten gör så som närstående till patienten. I sådana situationer är det lätt skett att barnet "glöms bort" vilket kan orsaka lidande för barnet i form av ovisshet och oro. Verksamheten har inga egna konkreta riktlinjer kring bemötande och inkludering av barn förutom Region Blekinges övergripande riktlinjer för barnens rättigheter. Däremot erbjuder verksamheten litteratur som handlar hur barn och föräldrar tillsammans kan bearbeta den psykiska variationen. Som andra verksamheter, har den psykiatriska mellanvården skyldighet att anmäla ifall de upplever att barnet till patienten skulle fara illa. Man försöker göra detta i samförstånd med föräldern om det är möjligt.

3. Hur agerar verksamheten kring det presenterade scenariot?

Femåriga Lisas storebror mår inte bra. Han brukade vara positiv men nu ligger bara i sängen och vill inte umgås med familjen. Hon vet inte vad som händer, det enda hon vet är att några främmande personer besöker honom någon gång i veckan. Ibland ser hon dem prata med hennes föräldrar...

Situationen frambringar ett problem som den psykiatriska mellanvården ofta står vid; hur pass inkluderad det närstående barnet blir. Ansvar om att informera barnen ligger främst på föräldern, vilket gör att utfallet kan variera kraftigt. Vi kom fram till att det är av yttersta vikt att uppmana föräldern till att vara rättfram ifall de själva eller någon närstående lider utav någon psykisk variation. Trots att behandlingen är individuell så försöker psykiatriska mellanvården inkludera familjen i behandlingsprocessen, vilket ger utrymme för barnen att förstå föräldrarnas mående. Familjeinterventionen är ett arbetssätt som främjar barnets välbefinnande när en förälder lider av psykisk ohälsa. Detta arbetssätt är tidskrävande men ger goda resultat, därav är detta något som psykiatriska mellanvården kan lägga vikt på.

4. Vilka utmaningar finns inför framtiden?

Avdelningens utmaningar är att fortsätta arbetet med att försöka inkludera de närstående barnen in i deras verksamhet. Problematik uppstår i samband med att föräldrarna själva kan bestämma sig för att hålla barnet utanför processen. Det blir svårt för avdelningen att jobba vidare med barnrättsfrågor med händerna bakbundna.

Vårdcentralen i Sölvesborg

1. Vad gör verksamheten?

Vårdcentralen i Sölvesborg är en mottagning som tar hand om alla frågor som rör hälso och sjukvård. På Sölvesborgs vårdcentral tar de emot alla från väldigt små barn till pensionärer. De har flera avdelningar så som Barnavårdscentralen, mödravårdscentral samt sjukgymnast.

2. Hur jobbar verksamheten för att tillgodose barnrättsperspektivet?

På vårdcentralen finns det två verksamheter som berör barn:

Barnavårdscentralen och vanliga vårdcentralen. På vårdcentralen är det svårt att barnanpassa miljön med tanke på det stora åldersspannet. Miljön blir svår att tillgodose allas behov, därav försöker personalen istället barnanpassa själva besöket så gott som möjligt. Men på Barnavårdscentralen finns det större möjligheter till barnanpassning, eftersom det endast är barn mellan 0-6 år som vistas där. Här var behandlingsrummen och väntrummet utsmyckta med barnvänliga dekorationer och leksaker. För att ge alla barnen som vistas på vårdcentralen en positiv och trygg känsla, så belönas alla efter besöket med en liten gåva. Vårdcentralen har ingen direkt barnrättsombud, men det finns personligt engagemang på vårdcentralen.

3. Hur agerar verksamheten kring det presenterade scenariot?

7-åriga Liam är nervös idag. Han ska till vårdcentralen för att vaccinera sig. Hur bemöter ni Liam på bästa sätt? Har ni speciella metoder? Hur gör ni för att avdramatisera situationen?

Enligt vårdcentralen så är det tålamod som behövs i detta scenariot. Barn tar längre tid än vuxna och i en sådan här situation så är det viktigt att inte stressa barnet. Det är också viktigt att inte ljuga för barnet och säga att det inte kommer

att gör ont. Istället så menar de att det är bättre att säga att det kommer att gör ont i början men att det kommer att gå över efter en stund. Detta gör man för i slutändan skapa en tillit mellan barnet och vården.

En annan sak som är viktig under situationer som denna är att våga leka under tidens så att situationen blir mer avdramatiserad. Sjuksköterskan kan också använda sig av bedövningsplåster s.k “mirakelplåster” så att det gör mindre ont. Det är viktigt att personalen känner av situationer och hela tiden är flexibla och påhittiga. Exempelvis som att desinfektionsmedlet är “magiskt vatten” och att det inte kommer gör så ont om man gnuggar det på armen. Det blir en “placebo-effekt” då barnen psykologiskt sätt distraheras från smärtan och obehaget.

4. Vilka utmaningar finns inför framtiden?

Vårdcentralens kommande utmaningar är att fortsätta försöka barnanpassa väntrummen och behandlingsrummen på den vanliga avdelningen. Vi är medvetna om att hygienreglerna som finns sätter stopp för större förändringar men små detaljer kan påverka mycket. Att till exempel byta ut dem svartvita tavlorna i väntrummen mot någonting mer färgglatt kan ge ett tryggare välkomnande. Till hösten 2019 uppmuntrar vi verksamheten att genomföra någon form av regelbunden diskussion kring barnrättsfrågor under eran APT, för att inkludera all personal i denna viktiga fråga. Det finns bra material på intranätet som inte tar särskilt lång tid att gå igenom som kan ge personalen nya kunskaper om barnkonventionen och hur den kan tillämpas.

Barn- och ungdomskliniken - Lekterapi

1. Vad gör verksamheten?

Lekterapi är en avdelning som aktivt arbetar med lek som medicin. De ger barnen möjlighet att vara som vanligt i en ytterst ovanlig miljö. Lekterapi fungerar som frizon från vården, här inne får det inte ske några medicinska behandlingar, förutom vid nödfall förstås. Barnet får tid att återhämta sig och fokusera på någonting de tycker är roligt istället. På lekterapi får barnen en chans att bearbeta vad som pågår eller pågått och ta sig vidare med ett så glatt humör som möjligt! Samtidigt erbjuds också emotionellt stöd till barn och unga

som känner att de behöver prata ut om sina känslor, men detta sker alltid på deras villkor.

2. Hur jobbar verksamheten för att tillgodose barnrättsperspektivet?

Lekterapin är först och främst baserat på barnens behov av en trygg miljö på en plats som kan normalt sätt uppfattas som obehaglig. Barnets integritet prioriteras högt samtidigt som man också måste visa förståelse för vad barnet burit med sig för erfarenheter i livet. Hit kommer alla mellan 0-18 år, vilket gör att bemötandet gentemot barnet anpassas efter ålder och mognad. Det saknas däremot några effektivt nedskrivna riktlinjer dvs personalen utformar själva hur de ska gå tillväga.

3. Hur agerar verksamheten kring det presenterade scenariot?

16-åriga Kalle har leukemi. Allra helst skulle han vilja hänga med sina kompisar på gymnasiet. Men nu är han fast på barnkliniken. Hur gör ni för att anpassa lekterapin till ungdomar?

Lekterapin strävar efter att inkludera barn i alla åldrar. Miljö är en viktig faktor för barnen ska känna sig trygga och detta måste anpassas ordentligt. Lekterapin har tänkt inreda en ungdomlig hörna i väntrummet som just nu är mer anpassat för barn i yngre åldrar. Inne på Lekterapin finns också planer på att skapa en mer ungdomsanpassad miljö generellt. På uteterassen finns utrymme för lugn och ro i form av en paviljong med sköna soffor, vilket ungdomar ofta uppskattar. Ungdomar kanske inte alltid vill leka på samma sätt som barn, men någonting finns alltid att göra. Det finns möjlighet till pratstunder med personalen och kompisar får gärna komma på besök. All sysselsättning anpassas såklart efter individen.

4. Vilka utmaningar finns inför framtiden?

Vi var eniga om att ungdomar oftast inte bryr sig så mycket om barninredningen, så länge de har tillgång till en plats där de kan finna lugn och ro. Vi gav dem dessutom feedback för all inredning vilket de själva har fotografier och anteckningar om.

Ungdomsmottagningen Karlskrona

1. Vad gör verksamheten?

Ungdomsmottagningen i Karlskrona är en mottagning för unga mellan 13-26 år. Hit kan du vända dig om du behöver hjälp, har frågor du vill ha svar på eller psykiskt stöd. Du som ungdom kan få hjälp med många olika saker på ungdomsmottagningen bland annat frågor om kroppen, sex, relationer, tester och skydd av graviditet och könssjukdomar. Du kan även komma hit om du känner dig stressad, ledsen, har problem med maten eller om du bara vill prata med någon.

På mottagningen i Karlskrona arbetar barnmorskor, kuratorer, läkare, gynekologer och sjuksköterskor. Det är gratis för ungdomar att besöka mottagningen och alla arbetare har även tystnadsplikt. Du kan boka tid och kontakta Ungdomsmottagningen på flera olika sätt som via nätet, telefonsamtal, drop-in tider eller på sociala medier.

2. Hur jobbar verksamheten för att tillgodose barnrättsperspektivet?

Bemötandet av unga är något som inträffar varje dag på ungdomsmottagningen, eftersom verksamheten endast arbetar med unga.

Ungdomsmottagningen arbetar inte med hela familjen, här kan du vara på besök utan att föräldrarna vet om det. De som arbetar har tystnadsplikt och får därför inte nämna om en patient varit där eller i vilket ärende, även om det är föräldrarna som tar kontakt med mottagningen. På så sätt känner sig den unga trygg och involverad, eftersom mötet sker direkt med personalen och ungdomen själv utan föräldrars inblandning. På ungdomsmottagningen är det de ungas vilja som styr. En förälder kan t.ex inte tvinga eller neka sitt barn till preventivmedel eller att besöka mottagningen.

Om Ungdomsmottagningen märker att patientens problem utgör en hälsorisk exempelvis självmordstankar, djupa depressioner eller ätstörningar har ungdomsmottagningen alltid skyldiga att skicka ärendet vidare till BUP och ta kontakt med föräldern.

3. Hur agerar verksamheten kring det presenterade scenariot?

Zara är en vanlig tjej som gillar att umgås med sina vänner. Hon fyller snart 13 år och börjar att komma in i puberteten. Detta är något som hennes stränga föräldrar reagerar på. Hon mår dåligt för att hon inte längre får umgås med sina vänner. Hon befärrar att det blivit så illa att hon riskerar att giftas bort till sommaren.

I Sverige är det olagligt med tvångsgifte; varken din familj, släkt eller någon annan kan tvinga dig till det. Vid eventuell misstanke om påtvingat äktenskap har Ungdomsmottagningen en skyldighet att anmäla till socialtjänsten och polisen. De vill även prata både individuellt med den utsatte och försöka få med familjen på samtal.

Ungdomsmottagningen har haft fall där en patienter inte vågade lämna mottagningen efter besöket, därav anmälde personalen direkt till socialen och polisen och de fick komma in till verksamheten.

4. Vilka utmaningar finns inför framtiden?

Ungdomsmottagningen försöker nå ut via skolor, vilket de redan gör med sina besök hos elever som går i åttonde klass. Verksamheten har dock svårt att nå ut till killar, speciellt på de praktiska programmen på gymnasiet där machokultur och heteronormen generellt brukar ha ett starkare fäste. För att bryta denna struktur behövs regelbundna besök på skolor på gymnasienivå. Vi föreslår föreläsningar i samband med besöken, för att få elevernas uppmärksamhet. För att förtydliga är detta något som skulle behövas på alla gymnasieskolor oavsett inriktning. Vi tror att detta kan ge Ungdomsmottagningen mer förtroende och acceptans hos alla. Förhoppningsvis leder det till att fler människor vågar ta steget att söka hjälp för sina besvär. De vill framförallt att fler killar ska våga söka hit och för att få en stigning på procenten besökande män. I dagsläget är cirka 85% av besökarna kvinnor. Samtidigt som Ungdomsmottagningen har en vision om att fler ska våga söka hjälp är väntetiden för samtal med kurator lång. Man måste utvidga verksamheten både personalmässigt men framförallt på vilka ställen man verkar. Att verka tillsammans med skolor gör att ungdomsmottagningen belastas mindre samtidigt som skolan i sig får en större roll i att hjälpa sina elever med deras välmående.

Det är med hjälp av sociala medier Ungdomsmottagningen försöker nå ut till alla åldersgrupper. De använder sig av forum som ungdomar ofta besöker i sin vardag. På så sätt uppmärksammar ungdomsmottagningen verksamheten på ett smidigt och enkelt sätt.

Kirurgkliniken Karlskrona

1. Vad gör verksamheten?

Kirurgkliniken ger vård inom kirurgiska specialiteter och onkologi. Här finns dygnet-runt verksamhet för akut sjuka och skadade inom fem olika specialiteter: kirurgi, urologi, kärlkirurgi, plastikkirurgi och onkologi. Kirurgen är även uppdelad i fyra olika kategorier: akutkirurgi, nedre gastrointestinal kirurgi, övre gastrointestinal kirurgi och bröst- och endokrinkirurgi. Kirurgkliniken har verksamhet både i Karlskrona och Karlshamn, dock ser sjukhusens uppgifter lite olika ut. Den delen av verksamheten vi fick besöka var Kirurgklinikens slutenvård som sker på avdelning 48 och 49.

2. Hur jobbar verksamheten för att tillgodose barnrättsperspektivet?

Precis som på alla avdelningar ska också Kirurgkliniken följa Region Blekinges handlingsplan och strategier inom arbetet med FN:s konvention om barnets rättigheter. På avdelning 48 finns ett barnrättsombud som jobbar för att se till barnets bästa och att Barnkonventionen följs. Barnen som vistas på avdelningen är framförallt anhöriga till patienter. Visserligen ska patientens hälsa komma första hand men det är viktigt att inte försumma barnen i deras närhet. Barnen kan lätt hamna i en situation av ovisshet och oro. Därför är det viktigt att vårdpersonalen ser barnen och ger dem en positiv bild av vården vilket kommer prägla deras syn på vården i framtiden. Det kan vara enkla saker som att bjuda på fika, visa barnhörnan eller ge ett gosedjur, allt för att avdramatisera situationen och skapa en hemtrevlig miljö. På avdelning 48 samlar personalen själva in gosedjur till detta ändamål.

3. Hur agerar verksamheten kring det presenterade scenariot?

6-åriga Dennis har spenderat mycket av sin tid på kirurgkliniken. Hans mamma är svårt sjuk och har antagligen inte så mycket tid kvar.

Hur säger ni detta på bästa sätt till Dennis?

Vårdpersonalen har tystnadsplikt och får inte berätta för mycket om vad som sker eller vad som kommer ske. I en sådan situation är de föräldrarnas plikt att informera och förbereda barnen vid eventuella situationer. Det finns stöd för patienten i form av kurator på avdelningen, som kan uppmuntra eller ge verktyg i form av informationsblad kring hur de ska samtala med barnen om sjukdomsbilden. Kuratorn har även möjlighet att hänvisa patientens barn till utomstående kurator för samtal, om intresse finns. Det är viktigt att barnen vet att de finns hjälp att få och att det ska ske under deras villkor.

4. Vilka utmaningar finns inför framtiden?

Den stora utmaningen är hur all personal ska bli informerad på rätt sätt om FN:s Barnkonvention. Som tidigare nämnt finns ett barnrättsombud på avdelning 48 som jobbar med att utveckla och skapa en trygg miljö för barnen. För att få detta att fungera i praktiken krävs alla medarbetares ansvar att följa riktlinjerna. En regelbunden utbildning till personalen om barnets rättigheter skulle vara bra att införa, exempelvis under APT. Där kan personalen tillsammans diskutera FN:s barnkonvention och hur dem ska skapa en tryggare miljö för barnen som vistas på avdelningen. Idag är avdelningen bra anpassad till barn och det finns planer på att utveckla barnhörnan. Vi uppmuntrar avdelningen att införskaffa barnvänliga sällskapsspel, ipad eller annan spelkonsol till de äldre barnen och en bokhylla där "min bok" kan stå. För att uppmuntra barnen att vara kreativa, kan man sätta upp en form av anslagstavla vid lekhörnan där barnen kan visa sina konstverk.

Tandvården Asarum

1. Vad gör verksamheten?

Tandvården i Asarum är en verksamhet som erbjuder vård till alla åldersgrupper. Här kan du få hjälp med fyllningar, proteser, kronor, broar, rådgivning och förebyggande vård. Verksamheten har dessutom möjligheten att ge dig tandblekning, lustgasbehandling och implantatbehandling. De som arbetar på tandvården i Asarum är tandläkare, tandhygienist, tandsköterska och de samarbetar även med specialisttandläkare.

2. Hur jobbar verksamheten för att tillgodose barnrättsperspektivet?

Vid ett års ålder tas barn in på undersökning för att se så allt står rätt till och hur mycket föräldrarna tar ansvar till sitt barns tandhygien. På detta sättet ser personalen redan vid tidig ålder om det funkar eller om en ändring måste ske. Den riktiga undersökningen börjar vid tre års ålder, men för att minska risker för problem i framtiden vill de ha en tidigare insyn. Som uppföljning går verksamheten ut till skolor för att sprida information, speciellt i årskurs 3, 5 och 7.

Tandvården har inskolning för de barn som är rädda för tandläkaren. Det är viktigt med kommunikation och att barnen ska känna att de har kontroll på situationen. Som en del av inskolningen har tandvården dessutom ett krockodil-gosedjur med inbyggda tänder. Gosedjuret blir både pedagogiskt och något som barnet kan leka med. Efter alla besök får barnen alltid en belöning oavsett hur besöket går. Verksamheten har en barnhörna i väntrummet med böcker som berättar och förbereder barnet hur ett tandläkarbesök kan se ut. Därav får barnet ett intryck vad som sker inne i behandlingsrummet vilket skapar en trygghet. Det har varit svårt att anpassa behandlingsrummen efter barn, av den anledningen att hygien ska komma först.

Om ett barn inte skulle dyka upp på sin bokade tid ringer personalen hem till föräldrarna för att kolla upp orsaken och boka en ny tid. Vid nekat svar skickas ännu en ny tid hem till barnet. Om barnet missat tre tider skickas ett brev hem där konsekvensen av att inte svara leder till att verksamheten gör en orosanmälan då det kan finnas misstankar om att barnet far illa.

För asylsökande erbjuds tolk och en grundläggande utbildning om tandhygien.

3. Hur agerar verksamheten kring det presenterade scenariot?

4-åriga maja är livrädd för tandläkaren och ska nu dra ut en tand. Efter mycket mod och mutning sätter sig Maja i tandläkarstolen. Över henne tänds den starka lampan och hon ser bedövningssprutan närma sig hennes mun. Maja vägrar öppna munnen.

Vid misstanke på rädsla kommer inte sprutan tas fram alls, eftersom det är viktigt att barnet känner sig trygg och säker. Tandvården hade istället startat en inskolnings process som hade inneburit att Maja hade fått komma på ca 2-3 besök innan det riktiga. Detta för att hon ska få en bättre förståelse av vad som kommer hända samt få förtroende för personalen.

Vid akuta fall där det inte går att fördriva tiden, finns lugnande medicin till hands. Denna medicin fungerar inte på alla barn, men är en effektiv metod när den väl ger resultat. Medicinen orsakar ofta minnesluckor för barnet, vilket kan vara fördelaktigt vid traumatiska ingrepp. På så sätt kommer inte barnet minnas sin upplevelse hos tandläkaren och uppfattar inte verksamheten som obehaglig eller läskig vid framtida besök.

4. Vilka utmaningar finns inför framtiden?

Personalen känner att de saknar viss kunskap vid bemötandet av personer med fysiska och mentala funktionshinder. Detta är något som personalen behöver få mer kunskap och stöd kring.

Tandvården har ingen med titeln barnrättsombud, men det finns individer på avdelningen som har tagit på sig ansvaret att göra verksamheten mer barnanpassad. Det hade varit bra att utse någon till barnrättsombud, för att få det mer konkret och inte riskera att förlora barnrättsperspektivet ifall den ansvariga personen av någon anledning lämnar avdelningen.

Verksamheten vill bli mer bekant med barnkonventionen och vill vara mer kunniga inom ämnet. Vi rekommenderar att personalen ska genomföra utbildningen om Barnkonventionen på Region Blekinges intranät för att få grundläggande kunskaper om barnets rättigheter.

SISU Idrottsutbildarna Blekinge

1. Vad gör verksamheten?

SISU Idrottsutbildarna är ett studieförbund med fokus på bildning och utbildning inom svensk idrott. Organisationen arbetar med att utveckla och stötta specialidrottsförbunden på riksnivå samt regionala och lokala föreningar i respektive distrikt. Det finns 19 distrikt varav Blekinge är ett. Målet är att bidra med ett heltäckande och effektivt stöd till regionens olika idrottsföreningar.

2. Hur jobbar verksamheten för att tillgodose barnrättsperspektivet?

SISU har ingen med titeln barnrättsombud men det finns ett idrottsombud som ansvarar för barnets rättigheter. Organisationen arbetar mycket med att tillgodose barnrättsperspektivet; sedan 2009 har SISU haft FN:s Barnkonvention som riktlinje i frågor som rör barn samt samarbete med Bris. SISU jobbar med barn och unga mellan 7-25 år. Personer mellan 7-12 år definieras som "barn" medan åldrarna 13-18 hamnar i kategorin "ungdom". Ett återkommande problem inom idrotten är "elvaårs-puckeln", en period i livet då många barn väljer att lägga ner med idrotten. Anledningarna kan vara många, men SISU menar på att allt för höga krav på barnen är en bidragande faktor. Konsekvenserna av "elvaårs-puckeln" kan ses som en av anledningarna till barn och ungas stillasittande. En nödvändig lösning enligt SISU är en ökad satsning i skolan för att uppmuntra fler barn och unga att röra sig mer. De påtalar fördelar med rörelse och hur de kan leda till ett livslångt idrottande.

SISU främjar inte bara rörelse och hälsa utan också tolerans och mångfald. Idrotten ska vara en plats för alla, fri från någon form av kränkande behandling eller övergrepp. Trygghet inom idrotten är en viktig del av den personliga utvecklingen och är själva stommen i deras utbildningsprojekt "polare". Polarna åker runt och utbildar samt diskuterar med barn och unga i olika föreningar hur de ska behandla varandra på ett respektfullt sätt. En ytterligare åtgärd för en säkrare idrott är att blivande ledare kommer vara tvungna att lämna in sitt belastningsregister. Detta förebygger en mindre risk att sexuella trakasserier sker.

3. Hur agerar verksamheten kring det presenterade scenariot?

14 åriga Viktor har spelat fotboll hela sitt liv. På senaste åren har han känt sig annorlunda och han har nu äntligen förstått att han är homosexuell. Viktor vill inte längre dölja vem han är och vill därför berätta sanningen för sina lagkamrater som står honom väldigt nära. Men Viktor vet mycket väl vad konsekvenserna kan bli med tanke på den hårda jargongen i omklädningsrummet.

Hur uppmuntrar ni föreningar att bekämpa machokulturen samt homo//transfobi?

SISU har ingen specifik plan på hur situationen kan lösas. Men de finns utbildningsmaterial i förebyggande syfte så detta inte ska behöva ske. Exempelvis “Barnkonventionen och föreningsidrotten” samt “Barnens spelregler”. Ett sätt för att bekämpa heteronormen är utdelningen av pride-bindlar till lagen, för att uppmärksamma att alla är lika värde.

4. Vilka utmaningar finns inför framtiden?

SISU strävar efter att skapa en så bra och trygg idrottsmiljö som möjligt. Där alla ska känna sig inkluderade och delaktiga. Organisationens stora utvecklingsområden är att alla ska känna trygghet inom idrotten och motarbeta bristen på anläggningar. Det finns även en utvecklingsplan fram till 2025 som innefattar följande:

1. En ny syn på träning och tävling.
2. Inkluderande idrott för alla.
3. Jämställd för en framgångsrik idrott.
4. Den moderna föreningen engagerar.
5. Ett starkt ledarskap.

Fortsättningsvis tycker vi att SISU ska fortsätta kämpa för en idrottsvärld fri från diskriminering och sexuella trakasserier. Samtidigt vill vi betona vikten av att främja nya föreningar och sporter.

Slutord

Avslutningsvis vill vi uppmana er alla att införa ett barnrättsombud på avdelning. Under våra studiebesök har vi sett en stor skillnad på verksamheter där det finns en person som är officiellt ansvarig för barnrättsfrågor.